

Reglor att iakttaga vid plantering af frukkträd /

Eneroeth, Olof,

12 H Br.

National Library
of Sweden

Ekon.
Trädg
(Bf.)
ENEROTH

Kungl. biblioteket

0 0000 000057543

Reglor att iakttaga vid plantering af fruktträd.**I. Förberedande åtgärder.**

Telningars behandling, i händelse af torr och varm luft vid deras ankomst och vid planteringen.

I detta fall är nödvändigt att genast efter trädpackens ankomst ställa telningarne för en halftimme med rötterna i vatten och genast derefter jordslå dem, d. v. s. att på ett skuggigt ställe upptaga en graf så djup och så bred, som telningarnes rötter det erfordra, och i denna väl nedmylla och nedslamma, d. v. s. gång efter annan med vatten begjuta rötterna, i det att telningarne läggas i lutande ställning.

Telningars behandling, i händelse de framkomma till planteringsorten i fruset tillstånd.

Inträffar detta på våren, så intager man telningarne i en frostfri källare eller lägger dem i kallt vatten och låter dem på detta sätt långsamt upptina. Så fort kälen urdragits, och väderleken det tillåter, planterar man dem på vanligt vis.

Inträffar detta åter på hösten, och kölden skulle fortfara, så intager man dem likaledes i frostfri källare eller behandlar dem på ofvannämnda sätt med vatten. På väderleken beror sedan, om man kan få uttaga och jordslå dem. I annat fall jordslås de i källaren.

Men då förvaring i källare är förenad med vissa olägenheter, så bör man alltid i de nordliga trakterna, der vintern börjar tidigare, förbereda ett jordstycke med torr grund, för att der kunna jordslå telningarne öfver vintern, i händelse vinterkälens redan vid telningarnes ankomst skulle hafva inbrutit. Detta sker på det sätt, att man i god tid öfvertäcker en dylik plats med ströhalm eller dylikt och sålunda hindrar kälens inträngande. På den sålunda förberedda platsen jordslås telningarne öfver vintern och täckas de dervid med granris eller ströhalm.

II. Hvad man videre före planteringen bör iakttaga.

4. *Tid för planteringen.* På god, varm, syrfri, högländ lokal, *hösten*, från slutet af September till slutet af October, ju tidigare desto bättre. På lägre, kallare, styfvare, fuktigare lokal, *våren*.

För plantering väljes en lugn, fuktig dag.

2. *Jordmån* bör vara närande, djup, varm, syrfri. Skulle jorden i någon mån besväras af botten-syra, så afledes denna medelst täckdiken, ju flera desto bättre, allt efter alfvens beskaffenhet. Och bör man hellre afstå från nöjet af en fruktträdgård än att plantera på en ohjelpigt botten-sur lokal.

3. *Läge.* Detta bör vara soligt, men tillika skyddadt mot kalla vindar, i synnerhet för päron, och desto mer ju ädlare varieteter man planterar. Dock får ej skyddet bestå af alltför nära stående träd.

4. *Jordberedning och gödsel.* Är platsen, der man ämnar plantera fruktträd, mycket mager, så bereder man sig på förhand och omkastar samlingshögar af grästorfjord från dikeskanter eller betesmark, lermylla, löfjord, kalkblandad dyjord och sand.

Att använda gödsel vid sjelfva planteringen, är rent af skadligt. Har man skaffat sig närande, frisk planteringsjord, så behöfves ingen gödsel deri.

I de nordligaste delarne af landet, der man alls icke bör söka drifva träd och buskar till någon för stark växtlighet, alldenstund man derigenom lätt får omogen ved i qvistar och grenar och sålunda gör dem utsatta för att lätt förfrysas, — bör man icke första året bereda någon fetare jordblandning, utan hålla jorden så mager, att träden till en början endast kunna lagom väl lifnära sig.

5. *Afstånd* för kärnfruktträd samt biggaråträd, med högstammig och halfstammig form, 15 å 20

alnar mellan hvarje träd. För plommonträd och surkårsbär 8—40 alnar.

III. Sjelfva planterings verkställande.

6. *Plantering* (verkställles af tvenne personer, af hvilka den ena håller telningen, medan den andra fyller jord kring rötterna, vattnar, o. s. v.).

a) de s. k. *groparna*. Dessas storlek låter man bero på jordmånens beskaffenhet. Äro både matjord och alf goda, så är 3—4 fots vidd och $4\frac{1}{2}$ till 2 fots djup tillräckligt. På mager, porös jordmån göras de djupare, och lägges då mycket lerjordstorf i botten.

På mycket dålig jordmån göras de 8 fot vida.

På kall grund göras de endast tolf tum djupa.

På kallare och styfvare alf lägges midt under telningarne i botten ett åtminstone 5—6 tum djupt och 3 fot utbreddt lager söndrigt tegel, knapersten eller stenplattor, och deruppå utbreddes ett lager grästorf från lerjord, med grässidorna nedåt. Först häruppå fylles den lösare planteringsjorden hvilken, vid plantering på kallare, styfvare jord i tolf tums djupa gropar, kommer att fylla gropen ända till dess öfverkant, innan telningen planteras.

Groparne beredas och fyllas för vårplantering hösten förut, och för höstplantering i Augusti.

b) *Stöd*. Dessa, hvilka böra vara starka och hållfasta, nedsättas *före* det unga trädet, och sättes trädet på framsidan om stödet från gången räknadt.

Bindningen göres så, att bandet vrides i kors mellan trädet och telningen. Straxt vid planteringen bindes mycket löst, så att telningen må kunna sjunka efter behof. Först några veckor derefter göres den fastare, dock ej så hårdt, att det unga trädet strypes.

c) *Sjunkmån* beräknas så, att trädets s. k. rothals efter sjunkningen kommer att stå tillika med kupans midt något öfver markens yta på lös, varm jordmån,

men i händelse af plantering på kall och styf jord, ännu högre, eller 10—12 tum, samt att trädets rötter hvarken komma att ligga för djupt under jordytan, eller för nära densamma. Tre tums jordbeteckning på de öfversta rötterna är tillräckligt.

d) *Plantering.* Telningen ställes utmed stödet på den ifyllda planteringsjorden, rötterna utbredas väl, inbäddas med händerna omsorgsfullt i planteringsjorden och nedslammas *om våren* med vatten i flera portioner under inbäddningen, hvarefter den öfriga jorden påfyller. Och kommer den sålunda påfyllda jorden att, vid plantering på *kallare jord* i grundare gropar, bilda en i midten något skålförmig *kupa* lika vid som gropen och i midten 10—12 tum högre än markens yta, beroende dock denna kupas höjd på rötternas beskaffenhet, antingen de äro mycket utbredda eller mycket djupgående, i hvilket sednare fall kupan måste blifva högre än i förra fallet. Och böra rötterna väl aktas mot förtorkning och förfrysning.

7. *Beskäring. Af rötterna.* Bör endast ske i den händelse att någon rot är sårad, i hvilket fall såret bör skäras rent.

Af *kronan.* Bör ske först andra våren efter planteringen. Skulle kronan vara mycket stor, men rötterna små, så skär man bort öfverflödiga, inåt riktade smågrenar och förkortar de yngre skotten något, dock så att man alltid kvarlemnar några de mest utbildade knopparne.

8. *Stammarne* böra första våren omgifvas med ett halftums tjockt lager kalkblandad lera eller med halm och *kupan täckas* med ett tumstjockt lager väl brunnen bänkgödsel, för att bibehålla en jemn fuktighet. Vid en af grenarne fästes medelst glödgad messingstråd en med hvit oljefärg bestruken lapp af träd eller zink med telningens namn uppå. *O. E. Norrh*

